

Bevrijding

Martinus Eisenga

© 2026 M. Eisenga / Uitgeverij U2pi

Titel: Bevrijding

Auteur: Martinus Eisenga

Uitgeverij U2pi BV, Den Haag

Website uitgever: www.uitgeveriju2pi.nl

Druk: JouwBoekdrukkerij.nl

ISBN: 978 94 9343 786 9

NUR: 300

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

1

Op de tafel staat een verweerde foto. Het is de foto van een jonge vrouw. Het is een erg knappe vrouw, maar het is wel een heel oude foto.

Willem staart wat afwezig naar de foto. Het is de afbeelding van z'n overleden vrouw. De foto is meer dan vijftig jaar geleden gemaakt. Willem weet nog dat hij het was die haar fotografeerde. Pas toen hij het fotorolletje bij een fotozaak had laten ontwikkelen en de foto's kwam ophalen, had de fotograaf hem op deze foto geattendeerd en gezegd dat het een buitengewoon mooie foto was. De man stelde voor haar te vergroten en in te lijsten. Dat had Willem laten doen. Daarna heeft ze meer dan vijftig jaar op de schoorsteenmantel gestaan.

Maar nu heeft Willem haar op de tafel gezet. En pas nu beseft hij hoe fantastisch mooi z'n vrouw ooit was en eigenlijk haar hele verdere leven is gebleven. Zelfs toen ze ongeneeslijk ziek was, bleef ze mooi. Dat dringt nu pas tot hem door. Maar waarom heeft hij dat dan toch heel gewoon gevonden? Waarom heeft hij het nooit tegen haar gezegd? En bovendien was ze ongelooflijk aardig voor hem en had ze hem onvoorwaardelijk liefgehad. Dat alles dringt nu pas goed tot hem door en hij heeft spijt als haren op z'n hoofd dat hij haar niet meer gewaardeerd heeft. Maar waarom dan toch niet? Wilde hij niet, of kon hij geen liefde geven en was hij er niet toe in staat? Maar als dat dan zo was, waarom was hij dan zo stom geweest dat niet voor zichzelf te erkennen en er wat aan te doen!

Willem zucht maar eens. Hij weet het niet goed, of toch wel? Toch had hij levenslange genegenheid voor haar gevoeld. Ze hadden nooit echt ruzie en elkaar steeds gerespecteerd. Maar hij was niet in staat geweest haar onvoorwaardelijke liefde voor hem op gelijke manier te beantwoorden. Daartoe achtte hij zich niet in staat. Misschien was hij geblokkeerd geweest. Zij had het allemaal geaccepteerd en hij had dat gewoon gevonden. Hij had er verder ook niet veel over nagedacht. Het was nu eenmaal zo.

Langzamerhand was hun leven een kalme, niet onaangename sleur geworden. In het begin van hun huwelijk had z'n vrouw 's nachts wel eens gehuild, maar dat was na een poosje overgegaan.

Ze hadden geen kinderen gekregen, wat Willem helemaal niet erg vond. Van al dat lichamelijke gedoe moest hij eigenlijk niets hebben. Maar misschien zou z'n vrouw dat wel gewild hebben? Ze hadden het er nooit over gehad. Ook zij was er nooit over begonnen. Zou zij het niet erg gevonden hebben? Of voelde ze zijn onverschilligheid op dat gebied en was ze er daarom maar nooit over begonnen? Of was hij altijd egoïstisch geweest en had zij daar nooit iets van durven of willen zeggen?

Het begon min of meer tot Willem door te dringen dat hij helemaal niets van haar gevoelens had meekregen en alleen maar op zichzelf gericht was geweest. Maar was het niet zo dat hij eigenlijk helemaal niet met gevoelens om kon gaan? En hoe kon dat dan? Wat was daar de oorzaak van?

Toch had hij z'n vrouw tijdens haar ziekte heel lief-

devol verzorgd. Maar ook toen was hij niet in staat geweest om diepere gevoelens van liefde en dankbaarheid te tonen. Wel had ze hem een paar keer min of meer smekend aangekeken. Hij kon hier echter niet mee omgaan. Zij had er blijkbaar in berust en het er maar bij gelaten. Ze was heel vredig ingeslapen. Haar laatste woorden waren: 'Ik kom eraan, Heer Jezus.'

Willem was eigenlijk heel jaloers op haar geweest. Wat had het hem mooi geleken om ook zo rustig te sterven. Maar ergens diep vanbinnen was hij daar helemaal niet zo gerust op. Of het zou moeten zijn dat hij op z'n sterfbed diepe geloofsrust mocht ontvangen. Hij wist dat dit wel zo zou moeten zijn, maar had toch zo z'n twijfels. En wat als hij al stikkende zou sterven? Dat leek hem beslist geen pretje. Het liefst zou hij in z'n slaap komen te overlijden. Maar ja, je had het nu eenmaal niet zelf in de hand. Toch zou hij ergens willen dat hij er niet meer was. En hij zou nog liever willen dat hij er nooit was geweest. Maar deze laatste gedachte was een zinloze gedachte, want als je er was, was het totaal onmogelijk dat je er niet was geweest. Maar waarom al deze gedachten? Als het toch goed met z'n vrouw kon aflopen, waarom dan niet met hem? Waarom kon hij niet gewoon rustig en echt gelukkig zijn? Dat moest toch een oorzaak hebben? Het werd de hoogste tijd daar eens heel diep over na te denken. Maar één ding wist hij zeker: hij had gefaald ten opzichte van z'n vrouw. En dat was niet meer goed te maken. En toch moest dat falen een diepere oorzaak in hemzelf hebben. Hij had namelijk altijd wel het goede gewild, maar had het gewoonweg niet

gekund. Toch was dat geen reden om zichzelf vrij te pleiten. Het was en bleef zijn schuld.

Willem had z'n vrouw in stilte begraven. Dat omdat ze alleen maar verre familie hadden en wat vage kennis- sen. Ze hadden vooral in hun eigen wereldje geleefd.

Willem had nog wat oppervlakkige contacten met mensen die hij weleens zag in het winkelcentrum. Maar ook deze contacten bleven beperkt tot af en toe een groet als blijk van herkenning.

Willem zet de foto weer op de schoorsteenmantel. Hij zet oude popmuziek op en gaat met gesloten ogen in z'n leunstoel zitten. Hij sluit z'n ogen en geeft zich over aan de muziek. Z'n hele leven is hij al verzot geweest op muziek uit de jaren zestig en zeventig. Op de een of andere manier geeft dat hem rust. Hij kan er helemaal bij wegdromen. Dat is ook nu weer het geval. Het geeft hem het gevoel weer jong te zijn. Allerlei mooie fantasieën komen voorbij. Verschillende emoties komen boven en ontroeren hem tot tranen toe. Het was een tijd van grote dromen en verwachtingen. Maar was dat eigenlijk wel zo? Was z'n jeugd wel zo mooi? Waren deze dromen misschien een vlucht uit de werkelijkheid? Was de werkelijkheid toen wel zo mooi? Eigenlijk weet hij welzeker van niet. Maar toch is het heerlijk in deze dromen te verdwijnen en de realiteit niet onder ogen hoeven te zien. Hoe vaak had Willem in z'n leven wel niet zo met z'n koptelefoon op lui in z'n stoel gehangen! Het bracht hem buiten de werkelijkheid en liet hem dromen van heerlijke emoties, waar hij in het echt niet toe in staat was. Hij had diep vanbinnen zeker wel deze emoties, maar die

waren mooier dan de werkelijkheid en totaal niet te verwezenlijken. Omdat hij niet goed met emoties in de realiteit van het leven om kon gaan, droomde hij ze. En deze dromen brachten hem meestal bijna in extase. Maar zodra hij uit de droom ontwaakte, was het allemaal voorbij en was hij weer de onbereikbare, wat stugge, emotieloze persoon. Hoe was dit toch allemaal mogelijk? Het dromen veroorzaakte deze geweldige emoties die andere mensen veelal niet hadden. Het had zeker een bepaalde charme. Willem kon namelijk tomeloos gelukkig zijn in z'n gedroomde fantasieën. Maar in het wakkere leven was hij mateeloos moedeloos en depressief. Hij leefde voortdurend in dit spanningsveld. Als de realiteit te beklemmend werd, vluchtte hij weg in de droom. En die riep hij op met muziek en gelukkig niet met drugs of drank. Dat had hij vroeger af en toe geprobeerd, maar hij had daar al spoedig z'n bekomst van gekregen en was er subiet mee gestopt. Alleen de muziek bood soelaas. En muziek was gelukkig niet gevaarlijk. Die zou niet z'n ondergang worden. Toch bestond het gevaar van niet meer in de realiteit te verkeren. En dat was ook min of meer het geval. Hij was gedurende z'n leven tot nu toe niet in staat gebleken droom en realiteit met elkaar te verbinden en zo 'tot leven te komen'. Oftewel, hij bestond niet echt. Hij was niet bij machte echt te leven. Hij stond buiten de werkelijkheid en kon niet tot leven komen. Hij was min of meer een onaanraakbare en kon niet met gevoelens omgaan, terwijl hij juist hele diepe gevoelens had. Dit had z'n vrouw wel begrepen. Ze had geprobeerd z'n gevoelens tot leven

te wekken. Het was haar echter niet gelukt en het was niet goed tot Willem doorgedrongen; hij had het allemaal verdrongen.

De muziek geeft hem echter nu geen voldoening; hij is te onrustig. Hij zet de muziek dan ook uit. Hier zit ik dan, denkt hij mismoedig. Nooit had hij gedacht z'n vrouw zo te zullen missen. Of eigenlijk had hij dat ook niet echt gedacht. Hij was er altijd van uitgegaan dat hij de eerste zou zijn die zou komen te overlijden. Maar dat was ook niet waar; hij had zich er nooit erg serieus mee beziggehouden.

Maar nu was Emma er niet meer. Hij kon het zich nog steeds bijna niet voorstellen. Maar hij was nu echt helemaal alleen in dit huis. Ze zou nooit meer terugkomen. Haar stille aanwezigheid was voorgoed voorbij. Hij moest er mee leren leven; het was over en uit. Tranen wellen op in Willems ogen. Verschrikt veegt hij ze weg. Dat 'larmoyante gedoe' is wel het laatste wat hij wil. Of is het misschien niet erg om eens echt verdrietig te zijn? Heeft hij al z'n gevoelens niet altijd onderdrukt en er zelfs om gelachen? Was dat niet juist een teken van zijn machteloosheid? Was het misschien niet erg om eens flink te huilen? Waarom moest je je daar zo nodig voor schamen?

Het begint tot Willem door te dringen dat emoties er niet zijn om te onderdrukken, maar er zeker wel toe doen. Hij wordt er nerveus van en begint onrustig op z'n stoel heen en weer te schuiven. Dan springt hij ineens op en begint door de kamer te ijsberen. Hij heeft het even niet meer. Hij moet er gewoon uit. Frisse lucht is wat hij nodig heeft.

Willem doet in de gang z'n jas aan. Dan gaat hij naar buiten en trekt de voordeur achter zich dicht.

Willem heeft al meer dan een uur door de stad gedwaald. Hij beseft niet eens waar hij zich bevindt. Diep in gedachten verzonken loopt hij maar door. Dan grijpt hij met een schreeuw naar z'n voorhoofd. Hij is tegen een lantaarnpaal geknald. Er verschijnt een stevige buil op z'n voorhoofd. Met z'n zakdoek voelt hij er voorzichtig aan. Er komt gelukkig geen bloed uit. Hij is echter wel 'wakker geworden'. Hij kijkt eens goed om zich heen en blijkt behoorlijk ver van huis te zijn. Maar hij wil nog niet naar z'n huis terug en besluit dan naar het hem vertrouwde winkelcentrum te gaan.

Hij zou graag met iemand willen praten. Contact met mensen maken is niet bepaald een van z'n sterkste kanten, maar hij wil het toch proberen. Het verlangen zich tegenover iemand te uiten is zo sterk in hem aanwezig dat het gewoonweg wel moet. Hij wrijft nog eens flink over z'n voorhoofd. Door de pijn worden de sombere gedachten voor even verdrongen, maar het duurt niet lang of ze zijn weer terug en verdringen op hun beurt weer de pijn. Na een goed halfuur komt hij bij het winkelcentrum. Het is een overdekt winkelcentrum. Dat is prettig, want het is behoorlijk koud.

Hij gaat het winkelcentrum binnen en loopt er een tijdje rond. Aan het plein in het midden bevindt zich een bakkerij met een terras. Op het terras zitten mensen koffie te drinken en te praten. Het zijn vooral mensen op leeftijd, juist de mensen waarmee hij graag in contact zou willen komen.

Willem loopt een paar keer langs het terras en ziet een man en een vrouw aan een tafeltje zitten. Het lijken hem geschikte mensen om mee in contact te komen. Ze zitten rustig van hun koffie te genieten. Dan trekt Willem de stoute schoenen aan en loopt naar hun tafeltje. De man en vrouw kijken hem welwillend aan. Dan vraagt Willem voorzichtig: 'Mag ik bij jullie komen zitten?' 'Maar natuurlijk!' zegt de vrouw met een glimlach. 'Kan ik jullie misschien ook een kop koffie aanbieden?' zegt Willem. 'Wij zijn al voorzien hoor!' antwoordt de man vriendelijk. 'We hebben zelfs gebak.' 'Dan ga ik ook even wat halen,' antwoordt Willem. Opgelucht loopt Willem naar het buffet en bestelt koffie met appelgebak. Na te hebben betaald loopt hij met z'n koffie en gebak naar het tafeltje en neemt, na zich te hebben voorgesteld, plaats. De man en vrouw heten Peter en Emilia. Er ontspint zich een levendig gesprek. Het is een week voor kerst. Overal in het winkelcentrum is kerstverlichting te zien. De etalages zijn met sneeuwspray bespoten en met sterren versierd. Er zijn veel verlichte kerstbomen en kerstmannen. Het ziet er allemaal 'feestelijk' uit. Het levendige gesprek tussen de drie mensen heeft ondertussen een andere wending genomen. De eerste 'hartelijkheid' is verdwenen en omgeslagen in somberheid. Wel blijken ze alle drie op ongeveer dezelfde lijn te zitten. Het zijn oudere, eenzame mensen. Willem voelt zich verbonden met Peter en Emilia. Hij heeft zelfs de neiging de anderen te troosten en te bemoedigen. Hij begrijpt met verwante zielen te maken te hebben. Maar hij weet ook dat hij anderen

goed kan opmonteren, maar zichzelf niet. Toch ligt deze rol van opgewekt zijn hem heel goed. Hij weet dat andere mensen vaak niet doorhebben hoe hij in werkelijkheid is; maar kent hij zichzelf eigenlijk wel? Hij heeft ondertussen al begrepen dat dit laatste nou niet bepaald het geval is. Hij beseft dat het de hoogste tijd is om zichzelf te leren kennen en op te houden met toneel te spelen, of hoe je het ook maar noemen wilt. Hij schrikt van z'n eigen gedachten. Is hij echt z'n hele leven nooit zichzelf geweest? Dat zou inhouden dat hij tot nu toe niet echt geleefd heeft. Maar hij is nu behoorlijk oud en heeft het leven steeds 'overleefd'. Maar wat is daar de zin van geweest als hij niet echt heeft geleefd? Moet hij op deze leeftijd nog veranderen? Of gaat dat niet meer lukken en kan hij hooguit met zichzelf in het reine komen. Of moet hij net als Emma echt in kerst gaan geloven? Al deze gedachten verontrusten hem vooralsnog niet; hij is immers in aangenaam gezelschap en voelt zich gekend. Hij heeft zelfs de neiging de anderen te helpen en in het gesprek het voortouw te nemen.

'We leven in een griezelige tijd', zegt Peter. 'Het is alsof we in de Weimarrepubliek zijn aanbeland. De democratie wordt vakkundig om zeep geholpen. We worden geregeerd door volslagen malloten, maar helaas wel gevaarlijke malloten. En ook de meeste burgers zijn gek geworden, want die stemmen vrolijk op deze non-valeurs. Bij de laatste verkiezingen heb ik zelfs links gestemd. En dat terwijl ik uit een conservatief milieu kom. Maar ook links gaat aan onderlinge verdeeldheid te gronde. Het is net als met het Volksfront

in de jaren dertig. Want ook nu kan links geen echte vuist maken. De arbeidersbeweging bestaat immers niet meer. En links is elitair geworden. De gewone man voelt zich niet meer aangesproken door links. Dus ook links zal ons niet kunnen redden. Nog even en er marcheren weer engerds in uniform door de straten. En dan zal de autocratie het toch hebben gewonnen. Dan is er geen weg meer terug. Dan gaan we met z'n allen ten onder. En als de Russen ook nog krankzinnige dingen doen, is het helemaal klaar. Ik hoop van harte het allemaal niet meer mee te maken. Maar voor de dood ben ik eigenlijk ook bang. Misschien moet ik m'n heil toch maar weer bij het geloof zoeken.'

'Peter, wees toch kalm,' zegt Emilia met een zucht. Ze legt een hand op z'n arm. Peters gezicht is rood aangelopen. 'Je kunt wel een hartaanval krijgen. Maar dat is het allemaal niet waard. Je kunt het maar beter over je heen laten gaan. Je schiet er persoonlijk niets mee op je zo op te winden. Maar aan de andere kant heb je wel gelijk. We moeten blijven protesteren. Het zal ons waarschijnlijk niet baten, maar dan hebben we in ieder geval een zuiver geweten. Want leven met een bezwaard geweten is niet iets om naar te verlangen. Maar door te protesteren kan het ervan komen dat we het duur moeten bekopen. Maar misschien is het zo dat niemand naar ons luistert en men ons maar een stel onbeduidende oude dwazen vindt. Misschien worden we getolereerd, omdat we toch al oud en zielig zijn. Maar ik denk toch dat het onze plicht is om te protesteren.' Emilia zucht en staart een poosje voor zich uit. In wezen denkt ze er net zo over als Peter.

Willem heeft aandachtig geluisterd. Ook hij denkt er eigenlijk zo over. Maar hij wordt juist blij van wat er gezegd is, want hij hoort mensen praten die er eigenlijk net zo over denken als hij. Dat geeft hij ook te kennen. ‘Ik ben het helemaal met jullie eens,’ zegt hij, ‘maar ik denk dat je je er niet door moet laten ontmoedigen en moet blijven proberen “te leven”. Tegelijkertijd weet ik niet wat ik me daar nou precies bij voor moet stellen. Maar dat wist ik eigenlijk ook niet toen dat hele “bizarre rechtse gedoe” nog geen rol in m’n leven speelde.’ Willem zucht maar eens en staart een poosje voor zich uit.

Ze zijn alle drie een poosje in gedachten verzonken. Dan begint Peter ineens vrolijk te lachen en zegt: ‘We denken allemaal dus ongeveer gelijk. We zijn ook allemaal de pensioengerechtigde leeftijd al een paar jaar voorbij. Maar dan hebben we in elk geval elkaar. Samen kunnen we misschien iets ondernemen en genieten van de tijd die ons nog rest. Ik stel voor naar de kerstmarkt in het centrum te gaan. Misschien valt er daar wat te beleven.’

Het voorstel van Peter wordt met instemming van de andere twee begroet. Ze ritsen hun jassen dicht en gaan op weg.

Het centrale stadspan en de aangrenzende straten zijn bedekt met kramen en diverse kermisattracties. Overall klinkt muziek. Het is er erg druk. De mensen dragen warme kleding. Het is erg koud, maar dat past heel goed bij de kerstsfeer. Sommigen dragen rode mutsen, rode sjaals en rode handschoenen. Een volle maan kijkt tevreden neer op de bedrijvigheid. Overal is mooie verlichting. Het geheel straalt een vredige sfeer uit. Dat past ook goed bij kerst. Er wordt immers iets zeer vreedzaams gevierd. Op sommige plekken is kerstmuziek te horen. Of iedereen de religieuze lading van het feest begrijpt, is de vraag, maar de meeste mensen zullen er op z'n minst een bepaalde voorstelling bij hebben. Er is aan de heldere hemel zelfs een opvallend grote ster zichtbaar.

Emilia, Peter en Willem struinen rond op de kerstmarkt. Het is alsof ze elkaar al jaren kennen. Ze eten poffertjes bij een prachtig versierde en verlichte poffertjeskraam. Peter maakt zelfs grapjes met Emilia. Toch lijkt Emilia niet echt van z'n avances gediend te zijn. Het is ook gekkigheid van Peter, maar Willem meent duidelijk te kunnen waarnemen dat Emilia, ook nog op haar leeftijd, duidelijk probeert mannen op afstand te houden. Peter, integendeel, lijkt dat helemaal niet aan te voelen. Willem gaat maar tussen hen in lopen. De sfeer blijft vrolijk. Het is geen gespeelde vrolijkheid. Het is alsof het voor alle drie een prettig uitstapje is. Willem geniet volop van het moment, maar weet dat de stemming ook zomaar

kan omslaan. Toch is de vrolijkheid op dit moment echt. De sombere gedachten zijn voor even weg. Ze drinken zelfs een beker warme glühwein. Ze worden er vanbinnen lekker warm van. Ze beginnen zich alle drie wat lossier te gedragen. Peter wordt zelfs jolig. De stemming blijft uitstekend. Willem voelt zich heerlijk vrij bij deze mensen. Hij denkt dat ze op de een of andere manier alle drie wel iets hebben dat hun zwaar op de maag ligt. Daarom klikte het waarschijnlijk ook meteen tussen hen.

Op den duur beginnen ze het behoorlijk koud te krijgen en gaan een café binnen. Het is er tamelijk druk, maar ze vinden nog een plaatsje op een lange bank vlak bij het raam. Het café is gezellig verlicht en er wordt mooie oude rockmuziek gedraaid. Het is alsof ze weer jong zijn. Peter geeft een rondje en komt met drie glazen bier aanzetten. Emilia wil eigenlijk geen bier, want ze heeft al meer dan veertig jaar niet meer gedronken. Maar ze wil Peter niet teleurstellen en slaat het glas maar gauw achterover. Ze trekt een vies gezicht en zegt geen alcohol meer te willen. Haar volgende glas zal cola zijn. Ook Willem wil eigenlijk geen bier en zegt dat zijn volgende glas ook cola zal zijn. Emilia kijkt hem dankbaar aan. Peter zegt stoer: 'Mijn volgende glazen zullen allemaal bier zijn.'

Ze genieten volop van de sfeer en de muziek. Van praten komt weinig terecht, omdat de muziek hard staat. Maar dat vinden ze niet erg; alle drie voelen ze zich prima bij de muziek. Wel geven ze om de beurt een rondje, daartoe steeds aangezet door Peter. Als ze zes rondjes hebben gehad, kijken Emilia en Willem elkaar

aan. Ze moeten lachen en laten, tot hun schrik, allebei een boer. Ze moeten er erg om lachen en zeggen beslist niet meer te willen drinken. Peter zegt: 'Ik lust nog wel een emmer vol.' Hij haalt alleen voor zichzelf een nieuw glas. Willem en Emilia beginnen bedenkelijk te kijken. 'Zou je niet eens stoppen, Peter?' vraagt Emilia op den duur bezorgd als Peter aan z'n negende glas begint. 'Ik begin pas,' antwoordt Peter. Als hij bezig is z'n elfde glas te legen, klinkt Queen. Het is *Bohemian Rhapsody*. Bij de regel "But I'm just a poor boy, nobody loves me" begint hij te huilen. Het komt waarschijnlijk van de alcohol, maar toch! Er beginnen andere klanten naar hem te kijken. Willem en Emilia schermen hem wat af voor de vreemde blikken. Gelukkig is de muziek behoorlijk hard. Ze proberen hem te troosten, maar dan begint hij juist harder te huilen. Na een poosje wordt hij rustiger en snikt nog wat na. Maar als ze vragen of ze naar huis zullen gaan, begint hij te zingen: "En we gaan nog niet naar huis." Willem belooft hem nog één glas bier. Daarna zullen ze vertrekken. Peter gaat hiermee, na wat tegenstribbelen, akkoord. Na het twaalfde glas lukt het hun hem met de nodige moeite het café uit te krijgen.

Eenmaal buiten komt Peter door de kou enigszins tot bezinning, maar hij blijft sentimentele dingen zeggen. Met de nodige moeite weten ze hem weer bij het winkelcentrum te krijgen. Het is ondertussen al half twaalf en dus is het winkelcentrum gesloten.

Als ze Peter vragen waar hij woont, zegt hij heel goed zelf thuis te kunnen komen. Toch verzet hij zich niet als Willem en Emilia met hem meelopen. Als ze bij

z'n huis zijn aanbeland, vraagt Willem of ze elkaar de volgende dag om drie uur weer in het winkelcentrum zullen treffen. Peter en Emilia gaan hiermee akkoord. Het lukt Peter z'n sleutels te vinden en het huis binnen te komen. Pas als hij binnen is, gaan Willem en Emilia weg. Willem loopt nog even met Emilia mee naar huis. 'Ik vond het heel gezellig,' zegt hij bij het afscheid. Emilia zegt verlegen: 'Tot morgen.' Dan gaat ook zij haar voordeur binnen. Voordat ze die sluit zwaait ze nog even. Willem zwaait terug. Dan wordt de deur gesloten.

Willem is weer alleen. Hij voelt zich opgelucht. Het is hem gelukt contact met waarschijnlijk min of meer gelijkgestemde mensen te maken. Rustig wandelt hij naar huis en verheugt zich al op de volgende dag. Toch heeft hij nog niet echt vertrouwelijk met Emilia en Peter gesproken. Maar hij gelooft er zeer zeker in. Thuisgekomen gaat hij nog een poosje in het donker in de kamer zitten nadenken. Dan gaat hij naar bed en valt dadelijk in slaap.